

Za 2 groša fantazije

To je zgodba o 2 groših. Kot vsako zgodbo lahko tudi našo začnemo z nekoč, saj je ta beseda časovno zelo raztegljiv pojem – lahko nas popelje stoletja, celo tisočletja nazaj, morda le trideset, štirideset let nazaj. Vse je odvisno od zgodbe in predvsem od pripovedovalca, ki jo lahko aktualizira in jo postavi v današnji čas.

Zgodba o 2 groših se prične v začetku leta 2003. Začelo se je kot poskus, eksperiment, kot raziskovanje kratke radijske forme in pozitivne manipulacije ter vsega tistega kar nas navdušuje v radijskem etru, posebej v etru Radia Študent. Ljubezen do etra smo združili z drugo obsesijo, ljudskimi zgodbami, pravljicami z vseh koncev sveta in od doma. Nastala je serija kratkih, do deset minut dolgih oddaj, ki jih je v zimskih in pomladanskih mesecih moč spremljati od ponedeljka do petka deset do osme zvečer in ob polnoči na frekvenci Radia Študent.

Radijski špikerji v studiu (občasno povabimo tudi goste – prijatelje, reperje ...) posnamejo ljudske pravljice, pripovedne pesmi in tudi kakšna bolj ali manj sodobna avtorska pravljica avtorjev kot so denimo Roald Dahl, Borges, Puškin, Rabelais ... se najde vmes. Te posnetke nato opremimo z glasbenimi vložki vseh mogočih žanrov, najraje iz zakladnice radijske fonoteke. **Zanima nas interpretacija ljudskih zgodb v njeni najpreprostejši obliki. Združena z muziko dobi večplastno formo, ki jo želimo.** Zgodbe preprosto vzamemo iz knjig, knjige naberemo v knjižnicah in na domačih knjižnih policah, vsak iz ožje ekipe grošev naredi svoj izbor. Potem se dobimo, najraje kar čez vikend v Zatoľminu, letos smo se prvič odpravili še v Vučjo Gomilo na Goričkem, in beremo. Sledijo burne debate, saj smo v ekipi zelo različnih okusov. In ko naredimo izbor, zgodbe po lastnem občutku posredujemo v radijski eter.

Zadnji dve leti v etru vrtimo tudi pripovedi s terena. Največ zaslug za to ima groševka Petra, ki je obiskala pripovedovalce, zapisovalce in zbiralce ljudskega gradiva širom Slovenije in jih posnela. Povezali smo se tudi z Oddelkom za etnologijo in socialno antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tamkajšnja profesorica folkloristike Mirjam Mencej nam je pomagala do marsikaterega terenskega posnetka, ki so ga naredili njeni študentje in ki smo ga predvajali v etru. Tako smo razširili naš pogled iz knjig, zapisanih pripovedi, na govorjene, posnete terenske zgodbe, kar je svojevrsten izziv.

Ker pa nam radijski eter ponuja le enosmerno komunikacijo, smo groševci povsem spontano in na pobudo zvestih poslušalcev in prijateljev, šli še malo dlje in se poskusili še z enim eksperimentom, z (najprej) branjem v živo. Plonk listki in branje z njih pa so ovirali popolno predanost zgodbi in poslušalcem ter obratno, zato smo kmalu odložili liste in nadaljevali s pripovedovanjem pospremljenim z živimi glasbenimi vložki oz. avtorskim prispevkom glasbenikov. Ljudske pravljice smo prenesli nazaj tja, kamor so prvotno spadale, med ljudi – v urbano in tudi ruralno živo okolje. Tem **živim pripovedovanjem pospremljenim z glasbeno improvizacijo pravimo Pravljíčna ReŠetanja.** Prvo se je zgodilo maja 2003. Odziv je vedno buren. Pravljíčna ReŠetanja so se izkazala za zelo priljubljena in zaželena. Publika je željna žive govorjene besede pripovedovalca, ki jih neposredno nagovarja, pripoveduje zgodbo. Naši špikerji–pripovedovalci so razvili vsak svoj, sebi lasten slog pripovedovanja, odvisen od njihovega doživljanja zgodbe in načina komuniciranja s poslušalci. Nekateri se držijo zgodbe kot je napisana, drugi si dovolijo njeno

aktualiziranje glede na vsakodnevno politično, družbeno, individualno pa tudi športno življenje, spet tretji si najraje izberejo formo glasbene pravljice.

Ljudske zgodbe ponujajo vsebine, motive, ki so arhetipski, torej lastni tako prazgodovinskemu kot postmodernemu človeku. Temeljna vprašanja, razrešitve, stiske, dileme ostajajo in se bistveno ne spreminjajo. Zato se **sodelavci ekipe Za 2 groša fantazije pri izboru pravljic in posredovanju ljudskega gradiva ne omejujemo** – ne starostno, ne spolno, ne rasno in kar je še takega. Prav tako se ne omejujemo žanrsko. Izbiramo čudežne, šaljive, humorne, pustolovske pravljice, godčevske domislice, basni, grozljive in srhljive pa tudi kakšna erotična in nadrealistična zgodba se najde vmes.

Naslednje česar smo se groševci lotili so zgoščenke s pravljicami za otroke. Na pobudo urednic revij Ciciban, Cicido ter revije Za starše so v koprodukciji Radia Študent in Mladinske knjige izšle že štiri zgoščenke Za 2 groša fantazije (na vsaki je po sedem pravljic). Tu smo se prvič srečali z izborom pravljic in pripovedovanjem namenjenim otrokom. To smo maja 2006 tudi prvič nadgradili s Pravljičnim ReŠetanjem za otroke v Pionirski knjižnici. Za nas je bil to velik izziv, prvemu pa so sledila še druga pripovedovanja za otroke.

Ker smo v petih letih prebrali in prereševali že skoraj vse knjige z ljudskimi zgodbami, ki so nam prišle pod roke, smo se jeseni 2006 prijavi na razpis Ministrstva za kulturo in odprli novo poglavje – možnost lastne produkcije. Razpisali smo **natečaj Nova ljudska** z namenom zbrati nove prevode ljudskih pravljic z vseh koncev sveta, jeseni 2007 smo zaključili z drugega (Nova ljudska drugič) in pridobili nov kupček zgodb iz svetovne zakladnice ljudskega izročila.

Konec leta 2006 je luč sveta ugledala tudi spletna stran za2grosfantazije.com, kjer lahko preberete vse o knjigah in pravljicah, ki smo jih prebrali, kdo vse je v ekipi grošev, kje smo bili in tudi kam gremo. Naš namen je, da ta spletna stran postane nekakšno zbirališče oz. portal o pripovedovanju in ljudskem gradivu, nekakšna info točka o vseh dogodkih na tem področju.

Vsi v ekipi grošev delamo in se učimo še naprej iz užitka, ker nam je lepo, ker imamo radi dobre zgodbe, kratko radijsko formo in živa pripovedovanja. Marca 2007 smo se že četrto leto zapored odzvali povabilu Anje Štefan, ki je glavni motor in pobudnik Pripovedovalskega festivala Pravljičnice danes, ki je praznoval že 10 let. Festival se je razvil v pomemben dogodek na področju pripovedovanja v Sloveniji. Pri njegovi organizaciji sodeluje tudi Alenka, še ena groševka. Prav naša Pravljična ReŠetanja so na tem festivalu vzpodbudila pripovedovalske predstave namenjene odraslim. Te so na sporedu v večernih urah in lahko poslušamo bolj kompleksne in daljše pravljice iz ust dobrih pripovedovalcev.

V juniju 2007 smo uresničili tudi dolgo načrtovano **pripovedovalsko-glasbeno potepanje po odmaknjenih, večkrat pozabljenih krajih**, ki so pravzaprav zakladnica slovenske ljudske besede. Odpravili smo se na prvo tridnevno 'pravljično' turnejo Grošev tur po severni Primorski. S pripovedovanjem smo se mudili v Trenti, Kanalu ob Soči in Goriških Brdih.

In kaj bo prineslo leto 2008? Kdo ve ...

Nataša